

Samen lezen, leren, leven.

Voor alle Utrechters

Doe je mee?

Ben jij
een boeken
wurm?

Jouw boek
vind je hier

de Bibliotheek
of school

Hoe kan de Bibliotheek Utrecht zich het best inzetten voor een kansrijke toekomst van iedereen? In dit voorlopig meerjarenbeleidsplan vind je daar volop ideeën voor.

de Bibliotheek

Utrecht

2

Menukaart Welk verhaal

Sprootjes en vettoertjes

- De sprootjes worden gemaakt met lokale aardappelen.
- De vettoertjes worden gemaakt met lokale boter.
- De sprootjes worden gemaakt met lokale wortels.
- De vettoertjes worden gemaakt met lokale eieren.

Gebakken eier

- De gebakken eieren worden gemaakt met lokale eieren.
- De gebakken eieren worden gemaakt met lokale boter.
- De gebakken eieren worden gemaakt met lokale kaas.
- De gebakken eieren worden gemaakt met lokale spek.

Bieren

- De bieren worden gemaakt met lokale mout.
- De bieren worden gemaakt met lokale gist.
- De bieren worden gemaakt met lokale water.
- De bieren worden gemaakt met lokale houblon.

Keuze van de dag

Keuze van de dag: Welk verhaal

Utrechter, dit is jouw plan

Boeken lenen, studeren, een krantje lezen, een cursus doen, lezingen bijwonen en tentoonstellingen bewonderen. Het is maar een handvol van de vele redenen waarom Utrechters van alle leeftijden en achtergronden de bibliotheek bezoeken; in 2019 (het jaar voor de pandemie) meer dan 1,3 miljoen keer. Die bezoekers zijn niet alleen onze 80.000 leden, maar is een veelvoud daarvan. Voor hen is ‘de bieb’ een bron van perspectief en persoonlijke ontwikkeling. Een toevluchtsoord om te leren, reflecteren, kennis te delen, mensen te ontmoeten en tot rust te komen.

Essentieel voor Utrecht

Met die functies stimuleren we als Bibliotheek Utrecht ook kansengelijkheid, gezondheid en duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt onder Utrechters. Dat maakt ons essentieel voor hen. Een status die de Rijksoverheid onderstreepte toen ze ons tijdens de coronalockdowns een ‘essentiële dienstverlener’ noemde. En een status die ook het recht bevestigt: bibliotheken hebben de wettelijke taak geletterdheid, digitale vaardigheden en een leven lang leren te stimuleren. Deze maatschappelijke opgaven blijven de komende jaren centraal staan in ons programma. En als het aan ons ligt komt daar de ondersteuning van democratisch burgerschap bij.

Bibliotheek van de Wijk

We willen niet alleen zelf activiteiten ontplooiën voor stadsgenoten. We vragen Utrechters om ook hún kennis, talent en verhalen in te zetten – via de bibliotheek bij hen in de buurt. Mede hierdoor worden we nog sterker een ‘Bibliotheek van de Wijk’, een community library waar mensen iets halen én delen; waar het zowel om ‘ik’ als ‘wij’ gaat. Dankzij die groeiende

betrokkenheid van Utrechters kunnen wij ook scherper zien wat er in de maatschappij leeft en nog beter blijven vernieuwen. Zo blijven we meebouwen aan een mooie toekomst voor de stad. Want dat is onze grote ambitie.

Denk met ons mee!

In dit voorlopige meerjarenbeleidsplan – dat voortborduurde op de beleidsvisie *Utrecht ‘maakt kennis’ met de bibliotheek van de 21e eeuw, ondernemingsplan 2016-2020* – lees je onze belangrijkste ideeën om die ambitie concreet in te vullen. Van activiteiten die voortkomen uit onze wettelijke taken en met basissubsidie mogelijk zijn, tot plannen die extra financiering nodig hebben (‘bouwstenen’ en ‘dromen’). Maar deze pagina’s zijn meer dan een weergave van ideeën. Ze zijn evengoed een uitnodiging om daarover mee te denken. Het gaat hier immers om de bibliotheek en toekomst van Utrechters als jij. Dit meerjarenbeleidsplan is ook van jou.

Namens alle medewerkers van de bibliotheek,
Deirdre Carasso
Directeur-bestuurder Bibliotheek Utrecht

Help jij ons onze koers te bepalen?

Als Bibliotheek Utrecht hebben we een structureel financieel tekort vanaf 2022. Zodra we dit ontdekten, ontwikkelden we twee oplossingsscenario's: bezuinigen of ontwikkelen. Beide scenario's richten zich op onze huisvesting, want 75 procent van onze begroting is daaraan gerelateerd. Tot onze vreugde reserveerde de nieuwe Utrechtse coalitie in juni eenmalig een bedrag. Dat geeft ons, indien nodig, de mogelijkheid om het tekort in 2023 aan te vullen én de tijd om oplossingen te zoeken voor de toekomst van onze wijkbibliotheken. We zoeken deze oplossingen graag samen met alle relevante partijen in Utrecht. Ook met jou dus! Daar beginnen we nu mee, mede op basis van dit voorlopige meerjarenbeleidsplan. Aan de hand van de uitkomsten komen we eind 2023 met een aangescherpt meerjarenbeleidsplan en een bijbehorende begroting voor de jaren 2024-2027.

Start dan nu je route door dit plan!

4

Inleiding	3
Inhoudsopgave	4
Waarom we zo essentieel zijn	5
Wat we willen bereiken	10
Doel 1: Utrechters hebben een Bibliotheek van de Wijk	14
Doel 2: Utrechters doen mee	16
Doel 3: Utrechters delen kennis	21
Doel 4: Utrechters lezen en schrijven	22
Doel 5: Utrechters delen een goede collectie en krijgen uitstekende diensten	24
Onze uitgangspunten	29
Feiten en cijfers	32
Denk mee over de toekomst	35

Waarom we zo essentieel zijn

Utrecht staat voor grote maatschappelijke uitdagingen. Van het terugdringen van kansenongelijkheid en armoede tot het vergroten van democratische deelname en sociale cohesie. De bibliotheek draagt bij aan structurele oplossingen. Op het snijvlak van cultuur, onderwijs en welzijn. Vanuit gemeentelijke, provinciale en landelijke kaders. En op basis van haar missie, visie en kernwaarden.

Gemeentelijk kader

De gemeente heeft doelen voor leesbevordering, digitale inclusie en gelijke kansen (door een leven lang leren). Op al die vlakken is nog winst te behalen in Utrecht. Wij zetten ons met veel energie en betrokkenheid in voor deze doelen en staan daar ook om bekend bij de gemeente. Zo noemt het recente coalitieakkoord ons expliciet als een partij die bijdraagt aan de strijd tegen kansenongelijkheid. Dat doen we bijvoorbeeld door mensen taal- en digitale vaardigheden bij te brengen.

Nog meer thema's!

Onze vele activiteiten hebben ook positieve impact op andere thema's die de gemeente belangrijk vindt. Denk aan welvaart, economische groei, gezondheid, democratische deelname, het tegengaan van eenzaamheid en armoedereductie. Denk daarnaast aan participatie, ontmoeting, open voorzieningen, digitale stad, inclusieve stad en citymarketing: de aandachtsgebieden in het nieuwe beleid vanuit de gemeentelijke omgevingsvisie. En denk bovendien aan de bekroning van Utrecht als UNESCO City of Literature, die wij als bibliotheek eer aan doen met onze omvangrijke literatuurcollectie en ons uitgebreide programma rond lezen en schrijven.

“Vandaag maakte ik ook mijn jongste dochter lid van de bibliotheek. Ik hou ervan om haar voor te lezen. En ik wil graag dat ze straks keuze genoeg heeft om zelf boekjes uit te kiezen. Ik weet dat van jongs af aan elke dag lezen bijdraagt aan een betere basis voor een vervolgopleiding of toekomstig werk. Alle Utrechters verdienen gelijke kansen en daarom raad ik iedereen aan lid te worden van de bieb.”
Sharon Dijkma, bezoeker en burgemeester

Potentie voor beleid

Hieronder noemen we vijf gebieden waar we nu al een sterke bijdrage aan leveren – en met extra investeringen een nog sterkere bijdrage aan kunnen leveren: ‘Publieke ruimte’, ‘Geletterdheid’, ‘Digitale vaardigheden’, ‘Democratisch burgerschap’, ‘Utrechters delen kennis’.

Eronder laten we zien hoe goed deze gebieden aansluiten bij verschillende beleidsdocumenten van de gemeente – en dus welke potentie de Bibliotheek Utrecht heeft om bij te dragen aan het succes van gemeentelijk beleid.

6

Strategisch beleid	Publieke ruimte	Geletterdheid	Digitale vaardigheden	Democratisch burgerschap	Utrechters delen kennis
Coalitieakkoord 2022-2026	●	●	●	●	●
Onderwijsagenda	●	●	●		
Gelijke kansen alliantie		●	●	●	●
G4 voorstel kansengelijkheid	●	●	●	●	●
Digitale Stad	●	●	●	●	
Actieprogramma	●			●	●
Samen stad maken					
Gezondheid voor iedereen	●	●	●		●
RSU 2040	●				
Ambitie maatschappelijke meerwaarde vastgoed	●				
Kadernota Cultuurparticipatie	●				●
Cultuurvisie & cultuurnota,	●				●
Kunst Kleurt de Stad					
Kunst openbare ruimte	●				
UNESCO City of Literature		●			
Utrecht Marketing	●	●			●

Provinciaal kader

De provincie ziet bibliotheken als een onmisbare maatschappelijke voorziening in een open en moderne samenleving waarin mensen zich verder kunnen ontwikkelen. De provincie is verantwoordelijk voor de ondersteuning van het regionale bibliothekennetwerk en is een schakel tussen de lokale bibliotheken en het Rijk. De provinciale instelling BISC ondersteunt ons in ICT, transport van boeken in de provincie en innovatie. De Bibliotheek Utrecht speelt als grootste bibliotheek in het provinciale netwerk een onmisbare rol als aanjager van die innovatie, als spil in het provinciaal collectieteam en – via het interbibliothecair leenverkeer – als grootleverancier van boeken aan inwoners in de hele provincie.

Landelijk kader

De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) is onze leidraad. Dat betekent onder meer dat we bij iedereen die bij ons aanklopt de taak hebben bij te dragen aan zijn persoonlijke ontwikkeling en verbetering van maatschappelijke kansen. In het bijzonder door:

- kennis en informatie ter beschikking te stellen;
- mogelijkheden bieden tot ontwikkeling en educatie;
- lezen bevorderen en kennis laten maken met literatuur;
- ontmoeting en debat organiseren;
- kennis laten maken met kunst en cultuur.

In het Bibliotheekconvenant, een uitwerking van de Wsob, hebben bibliotheken en de overheid vastgelegd dat zij zich samen inzetten voor:

- een geletterde samenleving (de bevordering van geletterdheid en leesplezier);
- participatie in de informatiesamenleving (digitale inclusie en digitaal burgerschap);
- een leven lang ontwikkelen (basisvaardigheden, blijvende inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling).

“De deelnemers van het project Ouderen in de Wijk zijn mijn familie geworden. Ik heb geen andere familie in Nederland. Wij zien elkaar ook buiten deze bijeenkomsten. Als we elkaar nodig hebben, weten wij elkaar te vinden.”

Titik (80), bibliotheekbezoeker en Ronde Tafel-deelnemer

Onze missie

Wij geloven dat mensen nieuwsgierig zijn, zich willen blijven ontwikkelen en elkaar daarin willen helpen. Dat alles willen we stimuleren onder Utrechters. De Bibliotheek Utrecht inspireert hen daarom al sinds 1892 om te blijven lezen en leren, hun verbeelding te voeden en elkaar te ontmoeten.

Onze visie

De wereld om ons heen verandert snel, Utrecht ook. Iedereen moet een manier vinden om hiermee om te gaan. Daar heb je kennis, verhalen, vaardigheden én elkaar voor nodig.

De Bibliotheek Utrecht zet zich daarom in voor een stad waarin alle inwoners:

- mee kunnen doen;
- zichzelf kunnen ontwikkelen;
- taal- en digitaal vaardig zijn;
- de weg weten in onze informatiemaatschappij en democratie;
- een eigen mening kunnen vormen;
- begrip hebben voor elkaars denkwijzen;
- door zowel stadsgenoten als de bibliotheek worden geïnspireerd om hun nieuwsgierigheid, creativiteit en innovatief vermogen te benutten;
- vertrouwen op de kracht in ieder mens.

Onze kernwaarden

Nieuwsgierig

We zijn nieuwsgierig, geïnspireerd en hebben plezier. Die nieuwsgierigheid, inspiratie en vrolijkheid dragen we over op iedereen met wie we contact hebben.

Vertrouwen

We hebben vertrouwen in de kracht en integriteit van de Utrechter, onze partners, onze collega's en onszelf. We zijn bovendien zelf betrouwbaar en handelen transparant.

Samen

We werken vanuit gelijkwaardigheid en de overtuiging dat we samen meer kunnen dan alleen. We nemen medeverantwoordelijkheid en zoeken altijd gezamenlijke afstemming en oplossingen.

Dichtbij

We staan in alles wat we doen dicht bij de Utrechters – letterlijk en figuurlijk. Daarbij kiezen we een persoonlijke, hartelijke en gastvrije omgang. Dezelfde omgang die we intern hebben als collega's.

En dan nog deze codes

We volgen als Bibliotheek Utrecht ook de Code Cultural Governance, de Code Diversiteit & Inclusie en de Code Fair Practice. Die gaan respectievelijk over goed bestuur en toezicht; over ruimte creëren voor diverse perspectieven en gelijkwaardigheid; en over een rechtvaardige, toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk.

Wat we willen bereiken

Je las het in onze missie en visie: als Bibliotheek Utrecht streven we ernaar Utrechters voortdurend vooruit te helpen in een wereld vol veranderingen. Dat streven hebben we vertaald naar onderstaande vijf strategische doelen. Op de volgende pagina's gaan we uitgebreider in op deze doelstellingen.

Dit zijn onze 5 doelen,

1. Utrechters hebben een Bibliotheek van de Wijk (pag 14)
2. Utrechters doen mee aan de samenleving (pag 16)
3. Utrechters delen kennis (pag 23)
4. Utrechters lezen en schrijven (pag 24)
5. Utrechters delen een goede collectie en krijgen excellente dienstverlening (pag 26)

“Ik woon nu anderhalf jaar in Nederland en ga elke week naar het Taalcafé. Hier leer ik nieuwe mensen kennen en ontdek ik de Nederlandse taal en cultuur. Spreekwoorden leren vind ik het leukst.”
Ehran, bibliotheekbezoeker en Taalcafé-deelnemer

“Ik kom graag in de bieb en reserveer ook geregeld boeken. Als zo'n boek dan binnen is, voelt het een beetje alsof ik jarig ben. Wat me aantrekt in de bieb, is dat je met elkaar deelt. Het voelt goed dat ik boeken mag lenen en ik breng ze graag weer terug.”
René (54), bibliotheekbezoeker en fervent lezer

in een Utrecht dat snel verandert...

Bij het nastreven van onze doelen spelen we in op de belangrijkste ontwikkelingen die Utrechters de komende jaren raken:

- **Meer inwoners.** Utrecht, met zijn vele culturen en talen, groeit naar verwachting van de ruim 360.000 huidige inwoners naar 455.000 in 2026. Wijken worden hierdoor dichter bevolkt. Het aandeel kinderen daalt, het aandeel jongeren en ouderen groeit.
- **Meer behoefte aan ontmoeting.** Utrechters willen steeds leefbaarder, betaalbaarder, duurzamer en gezonder wonen. Het liefst met goede voorzieningen in de buurt – zeker plekken die fysieke ontmoetingen mogelijk maken. Mede door de pandemie hebben ze extra waardering voor zulke voorzieningen en ontmoetingen.
- **Meer ongelijkheid.** De ongelijkheid groeit, ook in Utrecht. Het Rijk en de gemeente zetten daarom extra in op gelijke kansen. Onder meer door mensen te stimuleren ‘een leven lang te leren’.
- **Meer lezen is nodig.** De leesvaardigheid staat onder druk. Niet alleen bij kinderen en jongeren, ook bij volwassenen. Slechte leesvaardigheid brengt hen geestelijk, sociaal en economisch op achterstand.
- **Meer impact van digitalisering.** De digitalisering blijft toenemen en daarmee ook de effecten ervan. Zoals:

- veranderingen in technologie, economie, het aanbod van digitale boeken, formeel en informeel leren, de grenzen van privacy en databescherming, wie goed kan meedoen aan de samenleving, en wie hierin gehoord wordt;
- het groeiende belang van ICT en (digitale) geletterdheid. Digitale, informatie- en leesvaardigheden zijn cruciaal, maar veel Nederlanders hebben die niet. Lees-skills nemen zelfs af. En 17 procent heeft geen laptop of tablet;
- (een grote besef van) de groeiende onbetrouwbaarheid van tekstuele en visuele informatie; de toenemende invloed van algoritmes op onze perceptie van de werkelijkheid; en de afnemende ruimte voor vrijblijvende, aftastende woorden.
- **Meer behoefte aan democratie.** Door fake news en polarisatie vinden we het moeilijk met elkaar in gesprek te gaan. Vertrouwen in de overheid keldert. Democratische lasten en lusten zijn ongelijk verdeeld. We zoeken nieuwe manieren van burgerparticipatie.
- **Meer manieren om verhalen te beleven.** Naast papieren boeken zijn er steeds meer films, games, series, podcasts, mondelinge vertellingen en een groeiend aantal (multimediale, transmediale en/of interactieve) kruisbestuivingen. Er wordt steeds minder tijd besteed aan lezen.

en met deze 8 strategische uitgangspunten,

1. We werken samen met Utrechters
2. We maken scherpe keuzes
3. We gaan voor duurzame partnerrelaties
4. We weerspiegelen de Utrechtse samenleving
5. We zijn onafhankelijk
6. We doen niet wat een ander al goed doet
7. We profileren onszelf helder
8. We hebben een toekomstbestendige organisatie en bedrijfsvoering

Zie pag 29 voor meer uitleg over de strategische uitgangspunten

Leeswijzer: bouwstenen en dromen

Op deze én de volgende pagina's zie je icoontjes. De ene staat voor 'bouwsteen', de ander voor 'droom'.

Bouwstenen

zijn ideeën voor activiteiten die extra bijdragen aan maatschappelijke en educatieve opgaven en waarvoor aanvullende Rijks- of gemeentelijke overheidssubsidie nodig is.

Dromen

zijn meerjarige innovatieve projecten die interessant kunnen zijn voor fondsen, bedrijven en/of particuliere donateurs om te financieren en alleen met hun hulp mogelijk worden. Alle andere activiteiten in dit plan kunnen we uitvoeren met de huidige gemeentelijke basissubsidie, jaarlijkse geïndexeerd én met een oplossing voor het structurele tekort. Als die oplossing er niet komt, dan zullen we onze ambities in de basis moeten bijstellen.

veranderen we steeds op tijd mee:

Zo zijn we in 2022	Zo willen we zijn in 2026
Wij bepalen wat er gebeurt in de bibliotheekvestigingen – en hoe.	Partners en Utrechters bepalen mee wat er op welke manier gebeurt.
We voeren niet alleen de regie over activiteiten, maar nemen ook de uitvoering op ons.	Urechters komen meer met ideeën en werken (mee) aan de uitvoering. Wij faciliteren hen.
Ons aanbod is wat versnipperd en gefragmenteerd.	Ons aanbod is gericht op een beperkt aantal doelen.
Urechters komen naar de bibliotheek om er voor zichzelf iets te halen of vinden. De 'ik' staat centraal.	Urechters komen ook naar de bieb om hun kennis, talent en verhalen te delen met anderen. De 'wij' is belangrijk.
We concentreren ons programma op de centraal gelegen bibliotheek aan de Neude.	We concentreren ons programma meer op de vestigingen in de wijken.
Kinderen komen naar onze wijkbibliotheken toe.	Wij gaan ook naar de kinderen toe – met de Bieb Utrecht op School.
Ons team, onze collectie en ons programma weerspiegelen nog onvoldoende de diversiteit van Utrecht.	Ons team, onze collectie en ons programma weerspiegelen veel meer de diversiteit van Utrecht.
Onze relaties ontstaan vaak op initiatief van de ander en zijn veelal incidenteel of kortstondig.	Wij kiezen bewust voor samenwerkingsverbanden en gaan hierbij voor duurzame relaties.
We tonen beperkt financieel ondernemerschap: naast subsidie verwerven we bescheiden inkomsten.	We werken vaker samen met fondsen, realiseren meer met incidentele overheidssubsidies en verhuren meer zalen.
In gemeentelijk beleid is er nog beperkte aandacht voor de rol die de Bibliotheek Utrecht kan spelen bij grote maatschappelijke opgaven.	In gemeentelijk beleid is de Bibliotheek Utrecht een vanzelfsprekende partner in grote maatschappelijke opgaven.
De sleutel van de bibliotheek ligt bij medewerkers.	De sleutel van de bibliotheek ligt bij wijkbewoners.
De bibliotheek is vaak stand alone, zonder andere inhuizende geestverwante organisaties	Waar mogelijk werken relevante organisaties met ons onder één dak.

Utrechters hebben een Bibliotheek van de Wijk

De Bibliotheek Utrecht telt dertien vestigingen. Gastvrije plekken, verdeeld over de stad, waar nieuwsgierige mensen samenkomen. Vaak uit de buurt, van alle leeftijden en met allerlei achtergronden. We willen deze bezoekers extra betrekken bij wat we als bibliotheek doen. Anders gezegd: we willen meer en meer een 'Bibliotheek van de Wijk' worden.

Dit doen we onder andere door ze aan te sporen mee te denken over – en mee te werken aan – onze collectie, ons programma en onze inrichting. Zo vragen we ze bijvoorbeeld om bij ons hun eigen kennis te delen met mede-Utrechters (zie doel 3). De bedoeling is dat wij als organisatie minder bepalend zijn, en dat we de Bibliotheek Utrecht veel meer samen met onze bezoekers maken tot wat ze is.

Bieb als ontmoetingsplek

Bovenstaande is een 'community library method', door ons vrij vertaald als 'Bibliotheek van de Wijk-aanpak'. Via deze aanpak komen we nog dichter bij Utrechters te staan en vergroten we het belang van de bibliotheek als ontmoetingsplek in de wijk. Mensen voelen zich er nog meer thuis dan voorheen en zullen daardoor extra gebruikmaken van ons aanbod; niet alleen de uitleen van boeken, maar ook de ondersteuning die we bieden op diverse vlakken. We zijn bijvoorbeeld dé plek waar zij kunnen leren lezen of digitaal vaardig kunnen worden. Bij de bibliotheek komen ze in hun kracht, of ze nu kennis komen halen of brengen.

We willen krachtig beginnen

De Bibliotheek van de Wijk-aanpak is effectief, maar ook (arbeids)intensief, zoals elk proces van participatie en co-creatie. We kunnen de ontwikkeling naar deze werkwijze in gang zetten met onze basissubsidie, als het financiële tekort wordt opgelost.

Maar om de kickstart van de Bibliotheek van de Wijk-aanpak meer **kracht en snelheid** te geven en ervoor te zorgen dat de werkwijze in ons DNA komt, vragen we hulp van fondsen.

dromen

"Ik ben dagelijks met mijn tientallen vrijwilligers en stagiairs in de bibliotheek te vinden. Tussen de boeken brengen we mensen met elkaar in contact en helpen we ze met computeren, de taal leren en een baan zoeken. Fantastisch om te doen!"

Radj Ramcharan,
bibliotheekbezoeker en adviseur
Stichting Lezen en Schrijven

We gaan voor betere vestigingen en willen samenwonen

bouwstenen Voor structurele impact is het ook nodig de locaties en omvang van vestigingen te verbeteren. Kijk maar naar de (toekomstige) ruimtelijke strategie voor Utrecht en de verdichting van de stad. Dan zie je dat onze bibliotheken niet meer allemaal op de juiste plek staan en dat een aantal ook te klein is om een goede Bibliotheek van de Wijk te zijn of blijven: een plek waar activiteiten en ontmoetingen plaatsvinden voor de hele wijk, georganiseerd door wijkbewoners en geestverwante organisaties. Bovendien ontbreken vaak de juiste faciliteiten voor die activiteiten en ontmoetingen.

bouwstenen Het liefst zitten we ook niet alleen in een pand, maar gaan we meer met organisaties 'samenwonen'. Het gaat dan in het

bouwstenen bijzonder om organisaties waarmee we doelen delen, zodat we elkaar kunnen versterken in onze inzet voor de wijk. Hoe dit alles eruit zou kunnen zien? Daar deed onderzoeksbureau AEF in maart 2022 een eerste voorzet voor. In het najaar gaan we in gesprek met de stad – met politiek, gemeente, partnerorganisaties en individuele burgers – om die voorzet verder te onderzoeken en uit te werken.

We streven naar Open+

bouwstenen We willen Utrechters in staat stellen om (de faciliteiten van) hun wijkbibliotheken ook te gebruiken als er geen bibliotheekmedewerkers aanwezig zijn. De openingstijden van de bibliotheken wordt dan niet meer bepaald door onze aanwezigheid. In Scandinavië is dit **Open+** al heel gewoon.

Utrechters doen mee aan de samenleving

Wij vinden dat alle Utrechters moeten kunnen meedoen in de maatschappij. En dus stimuleren we hun geletterdheid, digitale vaardigheden en democratisch burgerschap – want die zijn daarvoor nodig. Zo bouwen we mee aan een Utrecht met zelfredzame en actieve burgers en zonder kansenongelijkheid.

Geletterdheid

Waarom is dit belangrijk?

Kennis, empathie, verbeeldingskracht, gezondheid, arbeidskansen, digitale skills, burgerschap, contact met instanties, communicatie met vrienden, familierelaties, zelfredzaamheid en zelfvertrouwen. Dit alles en meer gaat vooruit als je kunt lezen. Een groeiend aantal mensen kan dat niet en komt zo geestelijk, sociaal en economisch op achterstand.

Wat willen we doen?

De Bibliotheek Utrecht wil de leesvaardigheid vergroten in de hele onderwijsketen:

van voorschoolse educatie, primair onderwijs en voortgezet onderwijs tot lerarenopleidingen en educatie van volwassenen. We doen dat bijvoorbeeld door alle pedagogisch medewerkers, docenten en onderwijzers in Utrecht een bibliotheekabonnement te geven. Maar we zijn nog veel meer van plan!

We organiseren een leesoffensief

Alle kinderen in Utrecht beginnen met een goede woordenschat aan het PO. Scholieren hebben een hogere leesvaardigheid en -motivatie. Alle jongeren komen geletterd van het voortgezet onderwijs. En alle volwassenen krijgen hulp bij het ontwikkelen van hun (digi)taalvaardigheden. Dat zijn de vier doelen van Leesoffensief Utrecht, een initiatief dat we in 2022 begonnen met Taal Doet Meer en waar nu meer dan veertig organisaties aan meedoen. Zelf stellen wij onder meer onze collectie beschikbaar, sporen we aan om te lezen, koppelen we bezoekers aan andere organisaties die hen verder kunnen helpen en ondersteunen we deze met onze kennis en gebouwen. We richten ons allereerst op scholen en wijken met de hoogste (digi)taalachterstand.

35%
van de kinderen in Nederland start de middelbare school met een te laag leesniveau

24%
van de jongeren komt met een
taalachterstand van de middelbare
school

30.000
volwassen inwoners van Utrecht hebben
moeite met Nederlands lezen

voorschoolse educatie

We stimuleren voorlezen

Lees kinderen van jongs af aan voor om taal- en leesproblemen te voorkomen! Die boodschap – met tips en tricks – geven we ouders en pedagogisch medewerkers. Bijvoorbeeld via de programma's BoekStart, BoekStart-coach en BoekStart in de Kinderopvang. En via ons voorschoolse-educatieprogramma: groepsbezoeken voor peuters, thema-avonden voor ouders, trainingen voor pedagogisch medewerkers en Media Ukkie Dagen. **We streven**

naar meer deelnemers aan al deze programma's. Daarmee sluiten we aan op de gemeentelijke ambitie om in te zetten op voorschoolse educatie.

Ook zouden we voor de gemeente de stedelijke 'gezinsaanpak' kunnen vormgeven en coördineren. Deze maakt ouders bewust van hun invloed op de taalontwikkeling van hun kinderen. De gezinsaanpak valt binnen de strijd tegen laaggeletterdheid waarvoor het Rijk nu en de gemeente vanaf 2024 verantwoordelijk is.

primair onderwijs

We gaan naar de scholen toe: Bieb Utrecht op School

Onder kinderen en jongeren neemt de laaggeletterdheid toe en op scholen is de werkdruk hoog. Scholen komen naar de bibliotheek, maar we gaan ook steeds vaker zelf naar de scholen toe. We streven er naar steeds meer bibliotheken op scholen te openen: de 'Bieb Utrecht op School'. Ze krijgen dan een boekencollectie én advies en training over manieren om het leesplezier en

de taalontwikkeling van kinderen duurzaam te bevorderen. Tot en met 2024 kunnen twintig scholen deelnemen aan Bieb Utrecht op School. Degene waar leesvaardigheid het meest onder druk staat, krijgen voorrang.

We willen Bieb Utrecht op School na 2024 voortzetten en uitbreiden.

voortgezet onderwijs

We vergroten het leesplezier

Ook scholen in het voortgezet onderwijs kunnen vanaf 2023-2024 deelnemen aan 'Bieb Utrecht op School'. Voor hen hebben we daarnaast een aanbod met uitlopende lessen en 'Lezen voor de lijst': een website waarop we scholieren helpen literatuur te kiezen, lezen, begrijpen en interpreteren. Verder coördineren en stimuleren we een netwerk van docenten die bijdragen aan het leesplezier en de taalvaardigheid van leerlingen.

voortgezet onderwijs

We bieden leerlingen studieruimte

Bibliotheken bieden de ideale omgeving om te studeren of huiswerkbegeleiding te krijgen van vrijwilligers. De behoefte daaraan groeit. Wij willen met scholen en vrijwillige huiswerkbegeleiders bespreken hoe we nog meer kunnen voorzien in deze **behoefte aan studieruimte.**

lerarenopleidingen

We helpen toekomstige leraren

Studenten op lerarenopleidingen, zoals de pabo en het mbo, leren te weinig over leesvaardigheid en leesplezier. Wij komen die kennis graag overdragen.

4 miljoen Nederlanders hebben onvoldoende digitale en bureaucratische vaardigheden om zelfstandig zaken te regelen met de overheid

educatie van volwassenen

We ondersteunen taalonderwijs door partners

Organisaties als Taal Doet Meer en Stichting Lezen en Schrijven helpen volwassenen om hun taalvaardigheden te ontwikkelen. Wij verwijzen geïnteresseerde Utrechters door naar deze partners en bieden in onze bibliotheken een vertrouwde omgeving voor hun niet-commerciële cursussen en begeleiding.

educatie van volwassenen

We bieden concrete taalhulp met het DigiTaalhuis

Je taalvaardigheden vergroten. Daarvoor vind je via het DigiTaalhuis onder meer taalcafé's, taalgroepen, leesgroepen, taalwandelingen, oefenmomenten en (inloop)sprekuren om je taalvragen te stellen en/of doorverwezen te worden naar de juiste organisatie. Het DigiTaalhuis is een samenwerkingsverband van Digiwijs, Taal Doet Meer en de Bibliotheek Utrecht.

Digitale vaardigheden

Waarom is dit belangrijk?

De samenleving digitaliseert razendsnel – van werk tot contact met vrienden, familie en instanties. Om mee te blijven doen en zelfredzaam te zijn, moeten mensen uit de voeten kunnen met digitale middelen en deze middelen ook bezitten. Steeds meer mensen slagen daar niet in. Zij komen daardoor op achterstand.

Wat willen we doen?

Onder de noemer 'Digitaal Meedoen' werkt Bibliotheek Utrecht met lokale partners aan digitale geletterdheid voor de jeugd (DGJ), digitale inclusie voor volwassenen (DIV) en digitaal burgerschap voor iedereen (DBI).

digitale geletterdheid voor de jeugd

We adviseren scholen over digitale geletterdheid

Digitale geletterdheid is een belangrijk punt in de herziening van het onderwijscurriculum. Maar scholen hebben het nog nauwelijks geïmplementeerd. Wij willen hun adviseren hoe ze dat kunnen doen. Met betrekking tot 0- tot 4-jarigen geven we dat advies op events als de Media Ukkie Dagen. En met betrekking tot basis- en middelbare scholieren via lees- en mediaconsulenten, onder andere via de 'Bieb Utrecht op School'. Bovendien delen we onze kennis in het Utrechtse netwerk dat wij hebben opgezet voor PO- en VO-leraren.

68.000

Utrechters zijn minder digitaal vaardig

4 op de 10

senioren zijn minder digitaal vaardig

digitale inclusie voor volwassenen

We huisvesten

Informatiepunten

Digitaal zaken regelen met de overheid: veel Utrechters vinden dat moeilijk. Zij kunnen, sinds 2021, in negen van onze bibliotheken hulp krijgen bij een 'Informatiepunt Digitale Overheid' (IDO). Van antwoorden op vragen over de digitale overheid tot een wegwijzer naar manieren om digitale skills op te doen. We gaan er vanuit dat de extra landelijke subsidie wordt voortgezet. Dan kunnen we het IDO bekender maken, beter laten functioneren en meer impact laten hebben.

digitale inclusie voor volwassenen

We bieden digitale kennis en basisvaardigheden

Je digitale kennis en vaardigheden vergroten. Daarvoor vind je via het DigiTaalhuis onder meer spreekuren, oefenmomenten, computergroepslessen en 'Informatiepunten'. Het samenwerkingsverband tussen Digiwijs, Taal Doet Meer en de Bibliotheek Utrecht volgt het landelijke Programma Digitale Inclusie, dat de digitale basisvaardigheden van Nederlanders wil versterken.

De komende jaren werkt het DigiTaalhuis aan **verdere professionalisering**. Van betere vind- en bereikbaarheid (onder meer via werkgevers en zorgaanbieders) tot extra samenhang in aanbod, organisatie en onderlinge (door)verwijzingen – inclusief onze spreekuren en IDO's. Ook creëren we een doorlopende leerlijn en onderzoeken we of onze samenwerking, registratie, verwijzingen en aansluiting bij wijkbehoeften nog beter kan.

digitale inclusie voor volwassenen

We maken senioren digivaardig

Het sociale netwerk van ouderen vergroten en hun digitale vaardigheden verbeteren, voor meer zelfredzaamheid en minder eenzaamheid. Daarin slaagde de Bibliotheek Utrecht de afgelopen zes jaar met 'Ouderen in de Wijk'. We willen de expertise en het netwerk die we in dit (door Brussel gesubsidieerde) project opbouwden inzetten voor **nieuwe initiatieven voor ouderen**, waarin zij elkaar ontmoeten en digitale vaardigheden ontwikkelen.

digitale inclusie voor volwassenen

We wijzen werkende laaggeletterden de weg

Bijna de helft van de laaggeletterden heeft een baan. Deze mensen zijn doorgaans ook digitaal laaggeletterd. De bibliotheek kan een project ontwikkelen en coördineren om die **(digitaal) laaggeletterden beter op te sporen en te helpen digitale skills te ontwikkelen**. Daarbij maken we gebruik van ervaringen in recente pilots bij McDonalds en het UMC.

digitaal burgerschap voor iedereen

We versterken digitaal burgerschap

Met een speciaal publieksprogramma stimuleren we 'digitaal burgerschap', dat onder meer het vermogen inhoudt om kritisch en bewust met digitalisering en digitale technologie om te gaan. Zo organiseren we in wijkbibliotheken Digicafés en ouderbijeenkomsten over mediaopvoeding. Ook organiseren en faciliteren we bijeenkomsten over de maatschappelijke impact van digitalisering en technologie.

“De certificering van Certificeringsorganisatie Bibliotheekwerk, Cultuur en Taal is een erkenning voor de kwaliteit van het werk en aanbod van het DigiTaalhuis. Ik ben trots dat we dit DigiTaalhuis in Utrecht hebben!”
Anke Klein, bibliotheekbezoeker en oud-wethouder

digitaal burgerschap voor iedereen We runnen een kennisplatform

bouwenstenen De gemeentelijke visie op de Digitale Stad onderstreept het belang van digitale participatie. In Utrecht worden veel – en steeds meer – activiteiten georganiseerd om deze participatie te vergroten. Wij kunnen een **kennisplatform faciliteren en coördineren** om afstemming en samenwerking tussen al die activiteiten te verbeteren.

We stimuleren positieve gezondheid

bouwenstenen Steeds meer gemeenten omarmen het concept ‘positieve gezondheid’. Dit omvat naast fysiek welzijn onder meer veerkracht, aanpassingsvermogen en eigen regie. Wij helpen Utrechters graag om de juiste informatie te vinden over positieve gezondheid. En om vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn om hun **positieve gezondheid te versterken**. Hiervoor maken we gebruik van goede voorbeelden in andere gemeenten en werken we samen met welzijnspartners.

digitaal burgerschap voor iedereen We geven kinderen een goede ‘digistart’

dromen Kinderen zijn gemotiveerd om digitale technologie te gebruiken, maar weten niet uit zichzelf hoe zij dat goed en verstandig kunnen doen. **De Digistartkit**, ontwikkeld met Bibliotheek Venlo, helpt 8- à 9-jarigen daarbij. Doorgaans hebben zij op die leeftijd nog geen eigen mobiel, maar kunnen ze al wel met computers omgaan. Via de kinderen bereikt de Digistartkit ook ouders.

digitaal burgerschap voor iedereen We zetten aan tot denken en actie

dromen Hoe makkelijk ben je te hacken? Hoe staat het met je privacy? Wat doe je om jezelf online te beschermen? Dat soort vragen staan centraal in onze **‘digitale wasstraat’** voor alle leeftijden: een platform met activiteitenprogramma dat mensen aan het denken zet over hun relatie met technologie en aanzet tot actie: ga na welke data je deelt, breng je digitale huishouding op orde, stel je instellingen privacy-vriendelijk in; poets kortom je datastraatje schoon!

Democratisch burgerschap

Democratisch burgerschap - het vermogen je te kunnen manifesteren als burger - is het fundament van onze samenleving. Je standpunt verwoorden, meedenken over de stad, samen oplossingen bedenken ondanks een diversiteit aan overtuigingen, ideeën en belangen.

De Bibliotheek Utrecht kan en wil graag bijdragen aan democratisch burgerschap. Want ook die zijn cruciaal voor Utrechters om mee te kunnen doen aan de maatschappij. In de tweede helft van 2022 experimenteren we met een aantal verschillende activiteiten.

bouwenstenen Zo ontwikkelen we expertise en vervolgens kansrijke plannen voor de bibliotheek als oefenplaats voor democratisch burgerschap en als gids in zelforganisatie.

“Ik kreeg vorig jaar een laptop van mijn kinderen. Maar wist niet goed hoe zoiets werkte. Ik volgde een computercursus in bibliotheek Overvecht. Nu kan ik online mijn treinreis plannen, foto’s op de computer zetten en mails versturen!”

Ria (81), bibliotheekbezoeker en cursusdeelnemer

Utrechters delen kennis

Wij weten uit ervaring dat heel veel Utrechters willen bijdragen aan de ontwikkeling van stadsgenoten. Dat zij daar graag hun eigen kennis voor delen. En dat zij zo Utrecht vooruithelpen. Wij willen dit makkelijker voor hen maken. Dus stellen we er onze eigen expertise, menskracht en gebouwen voor ter beschikking.

We willen kennisdeling stimuleren

Veel Utrechters hebben zich al eens via ons ingezet voor stadsgenoten. Zo was er een groep die een Tegenlicht Meet Up opzette. Een scholier die op Paarse Vrijdag een LHBTQ+-filmfestival organiseerde. Een gepensioneerde lerares Nederlands die jongeren hielp hun eigen scripties te redigeren. En een plantenliefhebster die vertelde hoe je een stekjes-bibliotheek aanlegt. Allemaal in onze vestigingen. We willen nu veel meer Utrechters de mogelijkheid bieden om kennis te delen – steeds nieuwe mensen en van verschillende achtergronden. Zo wordt de bibliotheek steeds meer een ontmoetingsplek waar elke Utrechter ook iets kan brengen, niet alleen halen. Waar het ook om ‘wij’ gaat, niet alleen om ‘ik’. **De komende jaren willen we deze kennisdeling ook in een aantal wijkbibliotheken stimuleren** – niet meer alleen, zoals nu, in de Bibliotheek Neude.

dromen

Stap 1:

De uitnodiging

We nodigen Utrechters uit om hun kennis en kunde te delen. Daarbij kan het gaan om allerlei soorten verhalen, perspectieven, talenten en vaardigheden. Maar altijd met het doel de persoonlijke ontwikkeling van stadsgenoten te stimuleren. En als het even kan ook die van henzelf.

Stap 2:

Het onderzoek

We onderzoeken samen met hen wat de beste vorm is om hun kennis te delen. Dit is leerzaam voor iedereen en daarom even belangrijk als het resultaat. We bekijken ook welke ondersteuning nodig is. Een locatie misschien? Advies? Begeleiding van één of meerdere medewerkers?

Stap 3:

De activiteit

Activiteiten kunnen allerlei vormen krijgen. Maar we zorgen wel dat ze openbaar zijn en zo mogelijk in een publieke ruimte plaatsvinden. Zonder reserveringen of tickets en niet achter gesloten deuren. Het liefst maken we passanten zo nieuwsgierig dat ze kijken of vragen wat er gebeurt.

Utrechters lezen en schrijven

Taal en boeken zijn cruciale cultuurdragers. Bindmiddelen voor de samenleving. Uitingvormen van – en inspiratie voor – verbeeldingskracht. En middelen om meningen te vormen, te discussiëren en te debatteren, essentieel in een democratie. Daarom willen we Utrechters stimuleren meer te lezen en te schrijven.

We hebben eigen programma's

We willen meer Utrechters bereiken – van alle leeftijden en achtergronden. We willen hen aansporen meer boeken te lezen. En we willen ze motiveren zelf (boeken) te schrijven. Hiervoor hebben we speciale programma's, waarmee we extra actief zijn op belangrijke data voor taal en de letteren, zoals de Kinderboekenweek en de Boekenweek. We gaan dat meer dan nu in de wijkbibliotheken organiseren.

We nodigen anderen uit

We delen niet alleen ónze liefde voor lezen en schrijven, maar nodigen anderen uit ook de hunne te delen. Bijvoorbeeld via recensies, tips, displays (zoals 'Het boek dat mijn leven veranderde') en activiteiten. Zo heeft een studente bij ons voorgelezen op matjes

en is een schrijfster in spe in één van onze vestigingen een schrijfclub begonnen. Naast 'gewone' burgers nodigen we ook schrijvers, boekhandels en organisaties uit om bij ons activiteiten te organiseren.

We coördineren UNESCO City of Literature-activiteiten

Onze sterke oriëntatie op literatuur maakt ons dé partij om het programma te coördineren dat hoort bij de titel UNESCO City of Literature. Als de gemeente ons hiertoe opdracht geeft, kunnen we bijvoorbeeld de marketing van dat programma op ons nemen en een levendig netwerk van betrokken partijen onderhouden.

bouwen

We zijn een laboratorium voor leesplezier

We willen van de Bibliotheek Utrecht hét platform maken voor innovatieve projecten die het lees- en schrijfplezier van jongeren en volwassenen vergroten. In Bibliotheek Neude, de wijkbibliotheken én elders in de stad. Onderdeel hiervan zijn:

De Supergeheime Schrijfschool

Dit is een speciale plek in Overvecht waar kinderen en jongeren creatief leren schrijven. Dit stimuleert hun plezier in taal en lezen, verbetert hun (taal)ontwikkeling en maakt hen weerbaarder en zelfstandiger. Voor de Supergeheime Schrijfschool werken we samen met ZIMIHC/Sport en Stichting Durf te Dromen. De Supergeheime Schrijfschool is buiten de bibliotheek en wordt ingericht door de jonge deelnemers zelf.

Het Huis van Ongepubliceerde Boeken

Jaarlijks schrijven twee miljoen Nederlanders een boek. De meesten vinden geen uitgever, sommigen geven het in eigen beheer uit – doorgaans met weinig bereik. Wij nodigen alle schrijvers van Nederland uit om hun boek naar de Bibliotheek Neude te brengen. Daar ontvangen we het met liefde en delen we het met het grote publiek via ons Huis van Ongepubliceerde Boeken: een bibliotheek in de bibliotheek. Er is geen kwaliteitstoets: elk boek wordt gevierd, elk verhaal telt. In dit Huis, uniek in de wereld, vinden ook workshops, leesclubs en schrijfsessies plaats.

Inspirerend interieur voor de jeugd

We laten de inrichting van onze jeugdafdelingen optimaal aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en jongeren. Dat inspireert hen meer om te lezen en studeren.

Utrecht: internationale literatuurstad

Onze stad is sinds 2017 UNESCO City of Literature. En terecht. De stad is al eeuwenlang een culturele en intellectuele broedplaats waar schrijvers en lezers zich thuis voelen. Tegenwoordig herbergt Utrecht honderden schrijvers en dichters, veel boekhandels en bibliotheken, Nederlands grootste academische faculteit Geesteswetenschappen én het hoofdkantoor van de grootste boekenuitgeverij van Nederland. Ook wordt hier het International Literature Festival Utrecht georganiseerd, met de befaamde Nacht van de Poëzie.

“Ik woon bij bibliotheek Hoograven. Dat is ‘mijn bieb.’ Ik zou niet zonder kunnen. Als moeder leen ik er prentenboeken. En het is een perfecte plek om samen te komen, bijvoorbeeld voor workshops of lezingen. Die sociale functie van bibliotheken is van grote waarde.”
Anna Woltz, bezoeker en kinderboekenschrijver

“Ik vind lezen fijn omdat je je eigen fantasie gebruikt. Als ik lees over een bos, dan zie ik niet hetzelfde bos voor me als een ander kind dat erover leest. Tijdens het lezen maak ik mijn eigen droom!”
Kerem, bibliotheekbezoeker en basisschoolleerling

Utrechters delen een goede collectie en krijgen uitstekende dienstverlening

We zien graag dat Utrechters onze collectie en diensten steeds vaker gebruiken. Of op z'n minst met steeds meer tevredenheid. Dat doen ze als dit aanbod van hoge kwaliteit is. Het behoud van die kwaliteit vereist onze constante aandacht. Zo moeten we continu inspelen op veranderingen in de samenleving.

Goede collectie

We streven naar een ruim en aantrekkelijk aanbod voor alle leeftijden en interesses, zowel in onze vestigingen als online. Het gaat dan om papieren boeken, maar bijvoorbeeld ook om e-books, luisterboeken, (online) tijdschriften, bladmuziek, dvd's en cursussen. In onze vestigingen willen we de fysieke collectie aansprekender presenteren en extra aandacht vragen voor de online collectie. Ook gaan we aan de slag met het meer divers maken van onze collectie.

We vragen Utrechters een collectie van hun taal of interesse aan te leggen

In de bibliotheek aan de Neude staat een kast met boeken in het Japans, onderhouden door de Japanse gemeenschap. Dat willen we meer doen, in alle vestigingen. Collecties bijeengebracht en onderhouden door gemeenschappen uit de stad. Zodat de bibliotheek nog meer divers wordt – en van iedereen samen.

afromen

Uitstekende dienstverlening

We willen Utrechters de op maat gesneden en inspirerende dienstverlening bieden die zij van ons verwachten. Van oude diensten (zoals de uitleen van boeken) tot nieuwe (zoals het Informatiepunt Digitale Overheid). Dit vereist kennis en flexibiliteit van iedereen die bij de Bibliotheek Utrecht werkt, zeker nu we ons ook nog eens ontwikkelen tot Bibliotheek van de Wijk. Daar zetten we voortdurende trainingen, tools en begeleiding voor in. Hierbij formuleren we een duidelijke standaard voor onze dienstverlening en laten we onze hard- en software zoveel mogelijk aansluiten bij de behoeften van ons publiek.

We maken de bibliotheek toegankelijker

bouwstenen Veel Utrechters vrezen dat het hen te veel geld kost om boeken te lenen bij de bibliotheek. Daarom nemen ze geen abonnement (zoals veel volwassenen), gebruiken ze dit niet (zoals ouders die bang zijn een boete voor de kinderboeken niet te kunnen betalen) of beëindigen ze het zodra ze er zelf voor moeten betalen (zoals veel jongvolwassenen). Daarom:

- **schaffen we boetes voor kinderen en jongeren zo snel mogelijk af;**
- introduceren we zo snel mogelijk een **gratis basislidmaatschap voor iedereen**, zoals in Scandinavië normaal is. En als dat te veel subsidie vereist, wellicht een gratis lidmaatschap voor specifieke groepen, zoals Utrechters met een lager inkomen of nieuwkomers;
- onderzoeken we met mbo-scholen, hogescholen en universiteiten of we mensen die zich bij hen inschrijven een **'studentenlidmaatschap'** voor de openbare bibliotheek kunnen geven.

We maken onze wijkbibliotheken duurzaam en van buiten aantrekkelijk

bouwstenen We maken de wijkbibliotheken zo **circulair en energiezuinig** mogelijk, met minimale CO₂-uitstoot. Voor een 0-meting ondertekenden we in 2022 het provinciale convenant 'Duurzaam ondernemen en energiebesparing musea, theaters en poppodia'. De aanbevelingen die hieruit volgen hopen we te kunnen realiseren.

dromen Daarnaast zorgen we dat wijkbibliotheken aantrekkelijker en opvallender worden door in elke wijk een kunstenaar samen met lokale bewoners een **kunstwerk** te laten maken voor de gevel van hun bibliotheek.

ROMANTISCH

ROMANTISCH

WEG-DROMEN...

Onze uitgangspunten

Bij het werken aan onze doelen, gebruiken we enkele uitgangspunten. Die gelden voor ons als een diepere leidraad in alles wat we doen.

1. We werken samen met Utrechters

Elk van onze vestigingen – van de centrale Bibliotheek Neude tot onze twaalf wijkbibliotheken – is steeds meer een ‘Bibliotheek van de Wijk’: een community library waar iedereen welkom is, van alle leeftijden en achtergronden. Zij komen om boeken te halen en deel te nemen aan activiteiten. Maar ook om samen met ons te collectioneren, programma te organiseren en er inspirerende plekken van te maken. Dit alles doen we dus niet meer alleen of samen met professionele organisaties, maar ook met een grote diversiteit aan individuele Utrechters.

2. We maken scherpe keuzes

Openbare bibliotheken hebben keuzestress. Niet alleen wij hebben ideeën voor activiteiten, burgers en organisaties kloppen ook aan met hún voorstellen. Het is fantastisch dat zij de bieb als ‘van hen’ ervaren. Maar als we overal ‘ja’ op zeggen, dan versnipperd het aanbod wel en dan verliest dit aan kracht. Daarom gaan we zorgen dat alle activiteiten passen binnen onze doelen. En ook dan is er een grens

aan wat we kunnen doen, in faciliteiten en tijd. Vandaar dat we zeker bij professionele partners meer zullen kijken wat zij zelf kunnen bijdragen.

3. We gaan voor duurzame partnerrelaties

We zijn meer en meer een flexibele netwerkorganisatie. Dat betekent onder andere dat we – met liefde, met aandacht en vanuit gelijkwaardigheid – allerlei soorten samenwerkingen aangaan en onderhouden. Ook met een groot aantal culturele, maatschappelijke en educatieve organisaties, waarvan Utrecht er relatief veel telt. Bij al deze professionele partnerorganisaties geven we de voorkeur aan een structureel samenwerkingsverband. We gaan voor duurzame partnerrelaties.

4. We weerspiegelen de Utrechtse samenleving

We dragen met overtuiging bij aan een stadscultuur waarin ruimte is voor verschillen, iedereen zich thuis voelt en elke burger zichzelf kan zijn. De diversiteit van Utrecht zie je daarom overal in onze bibliotheken terug: in onze diensten,

“Voor onze deelnemers is de bibliotheek onmisbaar; een ankerpunt in de wijk waar zij graag samenkomen om de Nederlandse taal te oefenen.”
Roy Kreeftmeijer, bezoeker en directeur Taal Doet Meer

programmering, collectie, communicatie én medewerkers. We hebben bijzondere aandacht voor Utrechters met een cultureel diverse achtergrond – in ons aanbod, maar ook in de samenstelling van onze organisatie.

5. We zijn onafhankelijk

Het is onmogelijk neutraal en waardenvrij te zijn, maar als publiek gefinancierde organisatie zijn we wel onafhankelijk. We onthouden ons van een eigen mening en volgen in keuzes de tijdgeest. We bieden ruimte aan allerlei verschillende stemmen. De grondwet, wederzijds respect en ruimte voor dialoog zijn hierin leidend. We houden de balans in het oog tussen enerzijds herkenning en anderzijds kennismaking met nieuwe gezichtspunten.

6. We doen niet wat een ander al goed doet

Utrecht is gezegend met een rijk aanbod op allerlei terreinen. Om een zo groot mogelijk verschil te maken doen we niet wat een ander al goed doet.

7. We profileren onszelf helder

De Bibliotheek Utrecht betekent voor veel mensen iets anders, vaak omdat ze

gebruikmaken van verschillende functies. Een groot aantal Utrechters kent al onze functies en mogelijkheden nog niet. Dat gaan we de komende jaren veranderen: we zullen onszelf helder positioneren, in al onze veelzijdigheid. We blijven de grootste ledenclub van Utrecht, maar wel een grotere dan nu. Over 4 jaar tellen we 17.500 nieuwe leden; 25 procent van de Utrechters is dan lid. Ook het aantal bezoeken aan de wijkbibliotheken neemt toe. Maar hoe sterk is nu, zo kort na de laatste fase van de pandemie, nog moeilijk te schatten.

8. We hebben een toekomstbestendige organisatie en bedrijfsvoering

Om onze ambities te realiseren, voeren we veranderingen door in onze organisatiestructuur, -cultuur en -werkwijze. Daarbij investeren we in opleidingen die medewerkers en teams in staat stellen optimaal te functioneren in deze nieuwe context. Ook investeren we in duurzame huisvesting, facilitaire ondersteuning, ICT en AVG. Inkomsten halen we uit subsidies van overheden, uit abonnementen, uit afspraken met horecapartners en in toenemende mate uit zaalverhuur en samenwerking met fondsen, bedrijven en particuliere donateurs. oplossingen.

Aan onze klantenservice

“Ik wil jullie even een heel groot compliment geven. Omdat ik ziek ben is er een vrijwilligster zo lief geweest om zes boeken bij mij thuis te brengen. Toppie!”

“Onze dochter doet dit jaar eindexamen en heeft vele uren doorgebracht in de bieb. Superfijn dat dit kon. Ook het medeleven van de medewerkers was geweldig – de koekjes op de zondag voor de examens begonnen zal ze niet snel vergeten.”

“Ik heb geen vraag. Alleen een hartgrondige steunbetuiging. De bieb moet niet krimpen, maar juist groeien in een diverse, jonge, lerende/studerende, culturele, wetenschappelijke, prachtige, oude, swingende, vreedzame, groeiende stad.”

We blijven de grootste ledenclub van Utrecht, maar wel een grotere dan nu. Over 4 jaar tellen we 17.500 nieuwe leden; 25 procent van de Utrechters is dan lid.

2020 en 2021 zijn corona-jaren

Onze meest recente cijfers

Startpunt voor de toekomst

Bibliotheek van de Wijk

13 vestigingen

12 wijkbibliotheken samen: **11.130 m²**

De Bibliotheek Neude: **9.500 m²**

9 Informatiepunten

(Informatiepunten Digitale Overheid)

570 werk- en studeerplekken voor bezoekers

Aantal bezoeken

2019
1.344.918

2020
1.026.878

2021
1.046.320

32

Leden

2019

jeugd:

45.937

volwassenen:

29.614

totaal:

75.551

2020

jeugd:

47.379

volwassenen:

30.862

totaal:

78.241

2021

jeugd:

44.982

volwassenen:

32.404

totaal:

77.386

2022 - juni

jeugd:

45.741

volwassenen:

34.282

totaal:

80.023

Aantal uitleningen

Fysieke items

2019: **2.352.879**

2020: **1.552.455**

2021: **1.741.062**

E-books

2019: **81.473**

2020: **130.496**

2021: **132.788**

Luisterboeken

2020: **2.0165**

2021: **75.478**

51e jaar registratie

Collectie

448.821 boeken

6.543

**blad-
muziek**

13.436

**tijd-
schriften**

20.926

dvd's

1.598

blurays

2.247

luisterboeken

overig: 474

Aantal reserveringen

2019
209.585

2020
161.322

2021
352.367

Activiteiten en deelnemers

2019 activiteit	2019 deelnr.	2020 offline activiteit	2020 offline deelnr.	2020 online activiteit	2020 online deelnr.	2021 offline activiteit	2021 offline deelnr.	2021 offline activiteit	2021 offline deelnr.
4.081	60.282	3.457	35.592	132	49.782	2.248	27.779	161	40.455

Online uitleen

64% meer accounts voor online uitleen in 2021 (ten opzichte van 2020)

Op 31 december 2021 hadden **14.933** leden een account

Leden hebben via onze PressReader toegang tot ruim **7.000** (internationale) tijdschriften en kranten

Aangeschaft in 2021:

52.500 items (673 x op suggestie van klanten)

We doen de boekeninkoop voor **8** bibliotheken in de provincie Utrecht en het catalogusbeheer voor **24** regiobibliotheken en **128** vestigingen in **3** provincies (Utrecht, Brabant en Limburg)

Bereikbaarheid in 2021

We waren **505,5** uur per week open

We kregen **19.699** mails

We werden **15.960** keer gebeld

We hielpen **482** mensen via WhatsApp (sinds 15 november 2021)

Social media

We hebben*

Facebook **9.913** fans

Instagram **5.227** volgers

LinkedIn **2.975** volgers

Twitter **3.524** volgers

YouTube **428** abonnees

* Gemeten op 15 juni 2022

Het project 'Bieb Utrecht op School'

- Startte in najaar 2021
- Bediende dat jaar **15** basisscholen in **6** wijken van **4** schoolbesturen
- Hielp bij de aanschaf van **13.672** boeken voor schoolcollecties
- Zette per school minimaal **4** uur per week een leesconsulent in. We leidden **6** leesconsulenten op
- Gaf **19** leraren een opleiding tot leescoördinator
- We lieten hen voor de opleiding een leesplan schrijven voor hun eigen school

34

Medewerkers

175 in loondienst

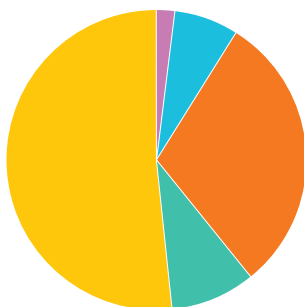
136,5 fte

160 vrijwilligers

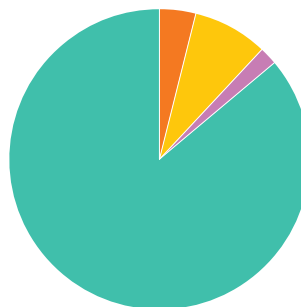
54 uitzendkrachten

Uitgaven 2021: € 16.997.764

51% personeel
30% huisvesting
9% overige
bedrijfsvoering
7% collectie
2% programma

Inkomsten 2021: € 17.241.183

85% subsidies
8% abonnements en boetes
4% dienstverlening (scholen, collectie, zaalverhuur)
2% fondsenwerving

Denk mee over de toekomst

De Bibliotheek van de Wijk-aanpak. De toekomst van onze huisvesting. En alle andere ideeën in dit voorlopige meerjarenplan – van bouwsteen tot droom. We gaan er graag open over in gesprek met de hele stad. Dus ook met jou.

En wellicht heb je nog heel andere ideeën; die horen we graag. Ons gesprek met de gemeente, onze partnerorganisaties en onze gebruikers start na de zomervakantie. We kijken ernaar uit!

de Bibliotheek Utrecht

Postbus 80

3500 AB Utrecht

030 - 286 18 00 (ma t/m vr van 10.00- 17.00 uur)

(ook te bereiken via WhatsApp)

Klantenservice

klantenservice@bibliotheekutrecht.nl

www.bibliotheekutrecht.nl